

Dvajset let MFRU

Z razvojem tehnologije in svetovnega spleta je računalnik postal tudi mnogo bolj zmogljivo orodje umetnosti

DARINKO KORES JACKS

Načeloma je mogoče umetniška dela ustvarjati in posredovati s čimerkoli in na kakršenkoli način. Neke vrste tehnologija je bila za to potrebna že od samih začetkov umetniškega ustvarjanja, ki je bržkone ena pomembnejših distinkcij med učlovečenim človekom in humanoidno živaljo. Seveda sploh ni nujno, da bolj sofisticirana tehnologija pripelje do bolj sofisticirane umetnosti, a možno - celo dokaj verjetno - je tudi to. S pojavom računalnikov in druge sodobne elektronike so seveda tudi te tehnikalije postale posredniki, izrazna sredstva in ustvarjalni pripomočki umetnosti. In prav v mariborskem Mladinskem kulturnem centru (MKC) so se med prvimi nasploh in prvi pri nas odločili sistematično posvetiti temu vidiku umetniškega ustvarjanja in ga prezentirati "urbi et orbi" kot vsakoletni Mednarodni festival računalniške umetnosti, na kratko MFRU.

Kvantni preskok interneta

Bilo je pred dvajsetimi leti in glavni pobudnik ustanovitve **Jože Slaček** sodeluje s festivalom še danes, ko se bo udeležil tudi simpozija v Umetnostni galeriji Maribor, na katerem bodo svoje poglede predstavili še ustvarjalci in teoretiki **Vojko Pogačar**, **Janez Strehovec**, **Maja Murnik**, **Petja Grafenauer**, **Jaka Železnikar**, **Peter Tomaž Dobrila** in letošnja programska voditeljica **Nina Jeza**. Na včerajšnji tiskovni konferenci je direktorica MKC **Nina Arsenovič** posebej poudarila, da sta tudi lokalna skupnost in (para) država prepoznali pomen festivala, saj ga podpirajo tako Mestna občina Maribor kot ministrstvo za kulturo in urad za mladino. Slaček je opozoril na hiter napredek na področju računalništva in njegovo vse večjo dostopnost, kar nakazuje nove standarde, postavlja nove izzive in odpira nova vprašanja, na katera umetniki iščejo odgovore.

Kot je povedala programska voditeljica, so kratiki MFRU letos pritaknili številčno oznako v računalništvu običajnega tipa - 2.0, kar ne pomeni le dveh desetletij obstoja, ampak predvsem kvantni preskok od svetovnega spleta prve generacije, ki je - pri nas

Tridimenzionalni tisk bo tudi letos ena osrednjih tem. (Marko Vanovšek)

S Kiblixom še sodelujejo

Da MFRU letos po dolgem času ni tako neposredno povezan s sorodnim festivalom Kiblix, ki ga pripravlja mariborski multimedijski center Kibla, pa ni posledica razhoda ali nesoglasij, ampak preprostega dejstva, da hočejo pri MKC letos bolj poudariti okrogli jubilej in pionirsko vlogo MFRU v slovenskem prostoru. Sodelovanje med obema festivaloma po zagotovilih vodstva MKC ostaja neokrnjeno in naj bi se v prihodnje še okrepilo, tudi s sorodnimi prireditvami drugod po Sloveniji in v tujini. Letos se bo tako predstavil Internetni festival Trbovlje, predstavitev linske Ars Electronice, svetovne institucije številka ena na področju računalniške umetnosti, pa so tako ali tako skoraj nepogrešljiva referenca in stalnica tovrstnih dogodkov.

takrat šele v zametkih, omejen predvsem na akademsko sfero in komajda dostopen za domačo uporabo - sicer omogočal dostop do podatkov ter njihovo izmenjavo, ne pa tudi prave interaktivnosti, kaj šele razmaha družabnih omrežij, mobilnih aplikacij in izgradnje virtualnih svetov. Je pa hkrati priznala, da je mariborski festival precej skromen in da mesto z njim ne živi v zadostni meri, kar se trudijo preseči tudi s sistematičnim sodelovanjem s solami in fakultetami. Da bi MFRU kdaj vsaj približno dosegel svoj svetli zgled, festival Ars Electronica v avstrijskem Linzu, pa so žal le utopične pobožne želje.

Častni gost Miha Kraj

Osrednje festivalsko dogajanje bo potekalo od četrtega, 25., do sobote, 27. septembra, v Vetrinjskem dvoru, Kinu Udarnik, galeriji Media Nox in v ustvarjalnem prostoru Gt22, obsegalo pa bo razstave, predstavitve ustvarjalcev in pogovore z njimi, kreativne delavnice, preizkuse tridimenzionalnega tiska, virtualni planetarij in prostor za

računalniške igre, projekcije, performanse in nastope v živo, večeri pa se bodo zaključevali s sproščenim druženjem v režiji vidžejev in didžejev. Otvoritveni dogodek bo v četrtek ob 18. uri v Vetrinjskem dvoru. Organizatorji v letošnjem programu posebej izpostavljajo ustvarjalce, ki uporabljajo sodobne tehnologije pri ustvarjanju glasbe. Že prvi večer se bosta tako v Udarniku predstavila francoski avdiovizualni dvojec Nonotak in slovenski ustvarjalec **Marko Batista**, naslednja večera pa **Miha Ciglar** in "glasbeni mehanik" **Primož Oberžan**. Program bo v soboto zvečer s prostorom za gledanje Theatron zaključila **Jara Vogrič**. Častni gost letošnjega festivala pa bo legendarni, a mlajšim generacijam premalo znani pionir tehnološko podprte sodobne umetnosti **Miha Kraj**, ki je z albumi *Andromeda*, *Odyssey* in *Electric Dreams* med letoma 1980 in 1985 oral ledino elektronske glasbe v slovenskem, jugoslovanskem in širšem prostoru. Po dolgem času se bo občinstvu spet v živo predstavil v petek, 26. septembra, ob 22. uri v Kinu Udarnik.